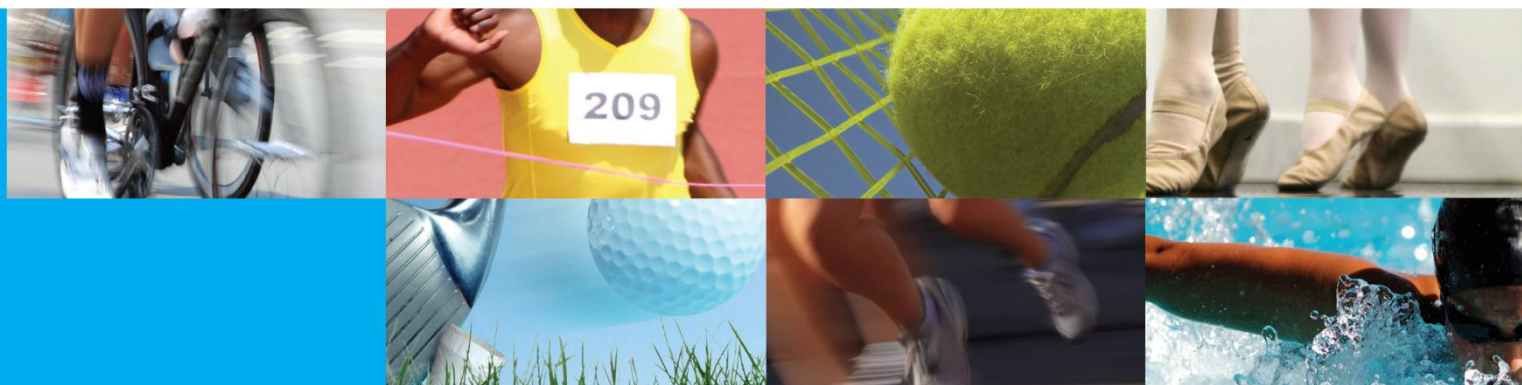

De Impuls van een combinatiefunctionaris, 2-meting

Anneke von Heijden
Janine van Kalmthout

De Impuls van een combinatiefunctionaris, 2-meting

in opdracht van het ministerie van VWS

**Anneke von Heijden
Janine van Kalmthout**

*Mulier Instituut
Utrecht, mei 2012*

*Mulier Instituut
Sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek*

*Postbus 85445
3508 AK Utrecht*

*t 030-7210220
e info@mulierinstituut.nl
i www.mulierinstituut.nl*

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1	Achtergrond van het onderzoek	5
1.2	Vergelijking met 0- en 1-meting	5
1.3	Leeswijzer	6
2.	Monitoring van de vier landelijke doelstellingen	7
2.1	Uitbreiding van het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod	7
2.2	Versterking van sportverenigingen	11
2.3	Dagelijks sportaanbod op en rond scholen	21
2.4	Vertrouwd raken met kunst en cultuur, bevorderen actieve kunstbeoefening	22
3.	Conclusie	25
	Bijlage	27

1. Inleiding

1.1 Achtergrond van het onderzoek

Eind 2007 werd door vertegenwoordigers van het ministerie van OCW en VWS, VNG, VBS, NOC*NSF en de Cultuurformatie het bestuursakkoord “Impuls brede scholen, sport en cultuur” ondertekend¹. Deze Impuls betreft een structurele inzet van rijksmiddelen voor de inzet van combinatiefunctionarissen² die een brug vormen tussen de sectoren onderwijs, sport en cultuur. Ook combinaties met opvang en welzijn zijn mogelijk.

De doelstellingen van de Impuls zijn verdeeld in zogenoemde output- en outcome-doelstellingen. In voorliggend rapport wordt met behulp van bestaand periodiek onderzoek gekeken naar de outcome van de Impuls aan de hand van de doelstellingen zoals deze door het ministerie van VWS zijn opgesteld.

De outcome-doelstellingen zijn als volgt geformuleerd:

1. uitbreiding van het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod in zowel het primair als voorgezet onderwijs, om te beginnen in de de 40 krachtwijken;
2. versterking van circa 10 procent van de sportverenigingen met het oog op hun maatschappelijke functie en de inzet van sportverenigingen voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk;
3. stimuleren van een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen;
4. bevorderen dat de jeugd tot 18 jaar vertrouwd raakt met een of meer kunst- en cultuurvormen en onder jongeren actieve kunstbeoefening stimuleren.

De situatie in 2007 en 2009 is al eerder vastgesteld³ (0- en 1-meting). Deze rapportage beschrijft de situatie in 2011 (2-meting).

1.2 Vergelijking met 0- en 1-meting

Voor de monitoring is gebruik gemaakt van bestaand periodiek onderzoek. Omdat er geen bestand voorhanden is waarmee alle vier de doelstellingen tegelijk kunnen worden gemonitord, is er van meerdere bestanden gebruik gemaakt. In de eerste outcome-rapportage werd daartoe de volgende tabel gepresenteerd.

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/notas/2007/12/19/bestuurlijke-afspraken-impuls-brede-scholen-sport-en-cultuur.html>

² Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever, maar tegelijk, of in ieder geval voor een substantieel deel, werkt ten behoeve van ten minste twee werkvelden of sectoren.

³ Beth, J., Heijden, A. von, & Lucassen, J. (2011). *De Impuls van een combinatiefunctionaris*. Outcome monitor Impuls brede scholen, sport en cultuur. 's-Hertogenbosch: Mulier Instituut. Zie: <http://www.mulierinstituut.nl/publicatielijst/?Year=2011&PubID=494>

Tabel 1.1 Peilingtijdstippen van de verschillende onderzoeken/monitors

	2006 (najaar)	2007	2008	2009	2010	2011
Jaarbericht Brede School		0		1		e
Verenigingsmonitor		0	X	1	x	e
Periodieke Peilingen Onderwijsniveau (PPON)	0					
School, Bewegen en Sport (SBS)				1		
Aanvullend Voorzieningengebruik Ond. (AVO)		0				1(=e)
Cultuurmonitor PO		0		1 ^a		e
Cultuurmonitor VO		0		1 ^a		e
Nationale Scholierenmonitor		0				
Sport, Bewegen en Onderwijs (Brede analyse)		x			1	

Bron: Mulier Instituut (2011)

^a in 2009 is er geen aparte monitor voor primair (PO) en voortgezet onderwijs (VO), maar heeft deze gecombineerd plaatsgevonden

0=0-meting

1=1-meting

e=eindmeting

x=er vindt een meting plaats maar deze wordt niet voor de onderhavige monitor gebruikt

De veronderstelling was dat het Aanvullend Voorzieningengebruik Onderzoek (AVO)- en de Cultuurmonitor in 2011 zouden worden herhaald. Dit is om bepaalde redenen echter niet gebeurd. Voor cultuur is gezocht naar een of meer vervangende onderzoeken voor het beantwoorden van de vierde doelstelling. Voor het AVO is geen vergelijkbaar alternatief gevonden. Er is enkel onderzoek gevonden waarmee de vierde onderzoeksvraag slechts ten dele kan worden beantwoord⁴. Het betreffende onderzoek beschrijft namelijk alleen scholen met een cultuurcoach (combinatiefunctionaris voor cultuur) waardoor deze resultaten niet kunnen worden afgezet tegenover scholen zonder een combinatiefunctionaris cultuur. Voor beantwoording van de overige drie doelstellingen wordt, net zoals in voorgaande rapportages, gebruik gemaakt van het Jaarbericht van Oberon en de Verenigingsmonitor van het Mulier Instituut. Een korte beschrijving van de gebruikte onderzoeken is te vinden in bijlage I.

1.3 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk beschrijft de resultaten per doelstelling. De rapportage sluit af met een conclusie.

⁴ Oomen, C., Gramberg, P., & Grinten, M. van der (2011). *Beter minder, maar beter*. Een onderzoek naar de meerwaarden van cultuurcoaches op brede scholen. Utrecht: Oberon.

2. Monitoring van de vier landelijke doelstellingen

2.1 Uitbreiding van het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod

Voor het monitoren van deze doelstelling is gebruik gemaakt van het Jaarbericht 2011 van Oberon⁵. Er is volgens de definiering van het Jaarbericht sprake van een brede school wanneer een school:

- een bredere maatschappelijke functie heeft dan die van onderwijsgever alleen;
- structureel samenwerkt met voorzieningen voor welzijn, kinderopvang, zorg, sport en/of cultuur;
- en samen met die voorzieningen zorgt voor een substantiele verbreding van het aanbod op het gebied van educatie, welzijn, kinderopvang, zorg, sport en/of cultuur.

We zullen allereerst de groei van het aantal brede scholen bespreken en vervolgens de specificering maken naar scholen met sport- en cultuuraanbod.

2.1.1 Aantal brede scholen

Primair onderwijs

Volgens het Jaarbericht 2011 is het aantal scholen in het primair onderwijs in 2011 gegroeid tot ruim 1600. In 2009 waren dit er 1200 en in 2007 1000 (tabel 2.1).

42% van de brede scholen voor het primair onderwijs staat in achterstandswijken. Dit percentage is weer iets toegenomen sinds de daling in 2009 (34%). Het aandeel brede scholen in een dorpskern is het enige dat structureel blijft toenemen.

Kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar vormen de belangrijkste doelgroep voor deze scholen (niet in tabel). Maar driekwart van hen ziet ook 0- tot 4-jarigen als doelgroep. Het percentage scholen dat ook activiteiten voor ouders organiseert is ten opzichte van 2007 afgenomen (de helft in 2011 en driekwart in 2007).

Binnen het primair onderwijs is in 2011 het percentage scholen met sport- en cultuuraanbod wat afgenomen ten opzichte van 2009 (tabel 2.1). Het absolute aantal brede scholen in het primair onderwijs is vergeleken met 2009 echter toegenomen. Hieruit kunnen we concluderen dat tussen 2009 en 2011 het aantal scholen met een sport- en cultuuraanbod is gestegen.

⁵ Kruiter et al., 2011. *Jaarbericht 2011*. Utrecht: Oberon. Dit Jaarbericht is te vinden op: <http://www.oberon.eu/Beheer/DynamicMedia/publicaties/BS-jaarbericht2011.pdf>

Iets minder dan tweederde van de scholen biedt wekelijks een of meer activiteiten op het gebied van sport en bewegen. Eenderde doet dit op het gebied van kunst en cultuur. Op de frequentie van het sportaanbod op school komen we nader terug bij de bespreking van doelstelling drie.

Voortgezet onderwijs

In het voortgezet onderwijs is het aantal brede scholen gestabiliseerd en met ruim 400 evenveel als in 2009 (tabel 2.1).

In tabel 2.1 is weergegeven dat het percentage scholen met sportaanbod in 2011 hoger is dan in 2009. Het absolute aantal scholen is gelijk gebleven. Ook voor het VO kan dus geconcludeerd worden dat het aantal scholen met een sportaanbod is gestegen sinds 2009.

Het percentage scholen in het voortgezet onderwijs met cultuuraanbod is sinds 2009 niet gewijzigd. Omdat ook het absolute aantal brede scholen niet is veranderd sinds 2009 is er in het voortgezet onderwijs geen toename van het aantal brede scholen met een cultuuraanbod vergeleken met 2009. Ten opzichte van 2007 is er wel een stijging.

Tabel 2.1 Aantal en percentage brede scholen in het primair en voortgezet onderwijs, alsmede het soort aanbod

	2007	2009	2011
PO			
Aantal brede scholen in het PO	1000	1200	1600
Waarvan % in achterstandswijk	52%	34%	42%
Waarvan sportaanbod		81%	77%
Waarvan cultuuraanbod		77%	74%
VO			
Aantal brede scholen in het VO	29% = ±350	34% = ruim 400	34% = ruim 400
Waarvan sportaanbod	58%	84%	88%
Waarvan cultuuraanbod	60%	79%	79%

Bron: Oberon (Jaarbericht 2007, 2009 en 2011)

2.1.2 De combinatiefunctionaris

Primair onderwijs

Op iets minder dan de helft van de brede scholen is een combinatiefunctionaris werkzaam (41%, tabel 2.2). Dit percentage is lager dan in 2009 (toen driekwart van de scholen). Rekenen we dit om naar aantallen dan betekent dat globaal dat in 2009 op 900 scholen en in 2011 op 660 scholen een combinatiefunctionaris werkzaam is. Hoe deze afname verklaard kan worden is niet duidelijk. Mogelijk dat er in 2009 een relatief groot aantal brede scholen met een combinatiefunctionaris op de vragenlijst heeft gereageerd en in 2011 een kleiner deel, maar dit is niet onderzocht. In 2011 is de meest voorkomende combinatie onderwijs en sport (82%) gevolgd door onderwijs en cultuur (37%).

Tabel 2.2 Percentage brede scholen in het primair onderwijs met een combinatiefunctionaris en soort combinatie

	2009	2011
Percentage brede school met cf	75%	41%
Waarvan combinatie onderwijs-sport	–	82% ^a
Waarvan combinatie onderwijs-cultuur	–	37% ^a

Bron: Oberon (Jaarbericht 2009 en 2011)

a percentages tellen hoger op dan 100, er waren meerdere antwoorden mogelijk

– cijfers zijn over 2009 niet beschikbaar

In opdracht van het Mulier Instituut heeft Oberon een *secundaire analyse* uitgevoerd op het databestand. Hieruit blijkt dat het percentage scholen met sport- en bewegingsactiviteiten voor 0- tot 4-jarigen bij brede scholen met een combinatiefunctionaris hoger is dan bij brede scholen zonder combinatiefunctionaris ($p < 0.05$, tabel 2.3). Bij het aanbod van kunst en cultuur voor 0- tot 4-jarigen is er geen verschil tussen de brede scholen met en zonder combinatiefunctionaris.

Het percentage scholen met kunst- en cultuuractiviteiten, sport- en beweegactiviteiten en zorg- en begeleidingsactiviteiten voor 4- tot 12-jarigen is hoger bij brede scholen met een combinatiefunctionaris dan bij brede scholen zonder een combinatiefunctionaris.

De frequentie van het sportaanbod wordt bij de bespreking van doelstelling drie nader toegelicht.

Tabel 2.3 Inzet combinatiefunctionarissen bij 0- tot 4-jarigen en 4- tot 12-jarigen en aangeboden activiteiten (aantal en procenten)

	Aanwezigheid combinatiefunctionaris	
	ja	nee
<i>0- tot 4-jarigen</i>		
Kunst en cultuur	19 (20%)	15 (13%)
Sport en bewegen	31 (33%) *	20 (17%)
<i>4- tot 12-jarigen</i>		
Kunst en cultuur	80 (85%) *	79 (68%)
Sport en bewegen	86 (92%) *	80 (69%)
Zorg en begeleiding	59 (63%) *	52 (45%)

Bron: Oberon (Jaarbericht 2011, secundaire analyse)

* percentage is significant verschillend ten opzichte van de scholen zonder combinatiefunctionaris ($\alpha < 0.05$)

De samenwerking met betrokken organisaties verloopt soepel (niet in tabel), uit de secundaire analyse blijkt hierin geen verschil te zijn tussen brede scholen met en zonder combinatiefunctionaris.

Financiën en tijds-/werkdruk zijn de grootste knelpunten voor de brede scholen (32 resp. 26%), dit beeld komt overeen met 2009. Uit de secundaire analyse blijkt dat het percentage scholen dat financiën en tijds-/werkdruk als knelpunt ziet even hoog is bij brede scholen met en zonder combinatiefunctionaris (niet in tabel).

44% van de scholen ziet effect van de brede school bij de kinderen maar kan het nog niet aantonen, 27% ziet aantoonbare effecten (tabel 2.4). Uit de secundaire analyse blijkt dat een

hogere percentage brede scholen met een combinatiefunctionaris aangeeft effecten te zien bij de kinderen vergeleken met de brede scholen zonder combinatiefunctionaris ($\alpha < 0.05$). Om wat voor soort effecten het hier gaat, is niet nader gespecificeerd of gemeten. Hetzelfde beeld zien we ook bij effecten voor de wijk en voor professionals (niet in tabel).

Tabel 2.4 De effecten van de brede school (in percentages) op kinderen, uitgesplitst naar scholen met en zonder combinatiefunctionaris (aantal en %)

Aanwezigheid combinatiefunctionaris	Ik zie geen effect	Ik zie nog geen effect, maar verwacht het wel	Ik zie effect, maar kan dat nog niet aantonen	Er zijn aantoonbare effecten	Totaal
Ja	4 (4%)	17 (17%)	44 (44%)	35 (35%)	100 (100%)
Nee	16 (12%)	30 (23%)	59 (44%)	28 (21%)	133 (100%)

Bron: Oberon (Jaarbericht 2011, secundaire analyse)

Voortgezet onderwijs

De cijfers voor het voortgezet onderwijs laten een flinke stijging van het aandeel scholen met een combinatiefunctionaris zien (tabel 2.5).

Ook in het voortgezet onderwijs zijn in 2011 de meest voorkomende combinaties onderwijs en sport (55%) en onderwijs en cultuur (36%).

Tabel 2.5 Percentage brede scholen in het voortgezet onderwijs met een combinatiefunctionaris en soort combinatie

	2009	2011
Percentage brede school met cf	27%	44%
Waarvan combinatie onderwijs-sport	-	55%
Waarvan combinatie onderwijs-cultuur	-	36%

Bron: Oberon (Jaarbericht 2009 en 2011)

a percentages tellen hoger op dan 100, er waren meerdere antwoorden mogelijk

- cijfers zijn over 2009 niet beschikbaar

Het percentage scholen met kunst- en cultuuractiviteiten en sport- en beweegactiviteiten verschilt niet al naar gelang de aanwezigheid van een combinatiefunctionaris (tabel 2.6).

De frequentie van het sportaanbod wordt wederom bij de bespreking van doelstelling drie nader toegelicht.

Tabel 2.6 Inzet combinatiefunctionarissen op voortgezet onderwijs en aangeboden activiteiten (aantal en procenten)

	Aanwezigheid combinatiefunctionaris	
	ja	nee
Kunst en cultuur	40 (82%)	50 (78%)
Sport en bewegen	45 (92%)	55 (86%)

Bron: Oberon (Jaarbericht 2011, secundaire analyse)

Uit de secundaire analyse blijkt dat bij brede scholen met een combinatiefunctionaris de samenwerking tussen de organisaties soepeler verloopt dan bij brede scholen zonder combinatiefunctionaris (niet in tabel).

Ook in het voortgezet onderwijs zijn financiën en tijds-/werkdruk de twee meest genoemde knelpunten (beide 37%, niet in tabel). Hierin is geen verschil tussen de brede scholen met en zonder een combinatiefunctionaris.

2.2 Versterking van sportverenigingen

Voor de monitoring van deze doelstelling is gebruik gemaakt van de Verenigingsmonitor 2011⁶, uitgevoerd door het Mulier Instituut. Deze monitor is ook in 2007 en 2009 afgenomen waardoor een goede vergelijking in de tijd mogelijk is.

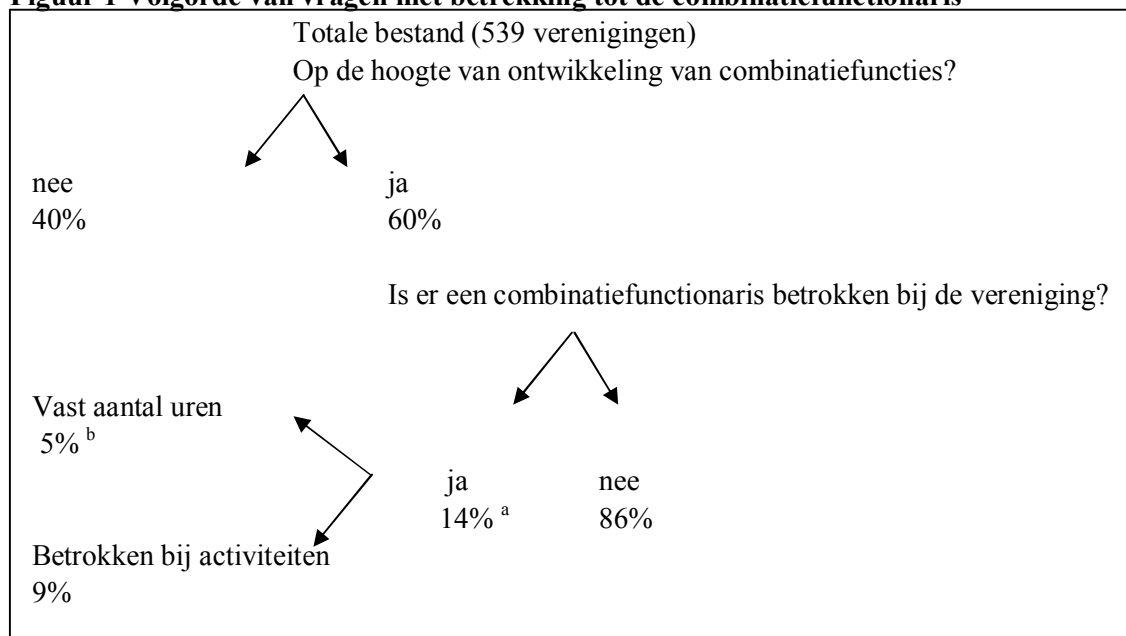
Bij de operationalisatie van sterke verenigingen worden indicatoren meegenomen die voortvloeien uit de visie van de georganiseerde sport (sterke verenigingen⁷), daarnaast wordt aangesloten bij de opvattingen van de rijksoverheid. De bestuurlijke initiatiefnemers van de Impuls hanteren de volgende definitie: “Er is sprake van een sterke vereniging wanneer deze niet alleen in staat is om de eigen leden te bedienen, maar zich ook richt op het onderwijs, de naschoolse opvang, de wijk en/of de (vaak kwetsbare) doelgroepen die in verhouding minder aan sport deelnemen⁸”. Monitoring van deze doelstelling geschiedt conform de vorige rapportage (meting 2007 en 2009).

De volgende paragrafen geven de resultaten weer. In 2011 is tevens een uitsplitsing gemaakt naar betrokkenheid van een combinatiefunctionaris. De vervolgvragen met betrekking tot de combinatiefunctionaris zijn alleen gesteld aan de verenigingen die hebben aangegeven op de hoogte te zijn van de ontwikkeling van combinatiefuncties. De routing van de vragen wordt weergegeven in figuur 1.

⁶ http://www.mulierinstituut.nl/projecten/monitoringprojecten/verenigingsmonitor_panel.html

⁷ NOC*NSF heeft in 2007 kenmerken opgesteld om de kracht van sportverenigingen te monitoren (van Kalmthout en Lucassen, 2008). Deze kenmerken leveren de volgende indicatoren van een sterke vereniging op: groeiambitie, het hebben van een eigen accommodatie met kantine, het beschikken over betaalde medewerkers in dienst, samenwerkingsverbanden, financiële gezondheid, het ontwikkelen van nieuw sportaanbod en het ontwikkelen van flexibelere lidmaatschapsvormen

⁸ <http://rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/notas/2007/12/19/bestuurlijke-afspraken-impuls-brede-scholen-sport-en-cultuur.html>

Figuur 1 Volgorde van vragen met betrekking tot de combinatiefunctionaris

Bron: Mulier Instituut (Verenigingsmonitor 2011)

a het betreft hier 47 verenigingen

b het betreft hier 18 verenigingen

2.2.1 Sterkte en maatschappelijke functie

In de voorgaande meting is een aantal indicatoren vastgesteld op basis waarvan de sterkte en maatschappelijke functie van een sportvereniging kan worden vastgesteld⁹. De afzonderlijke scores op alle indicatoren zijn te vinden in bijlage II, tabel B.1. We bespreken hier alleen de meest van belang zijnde indicatoren (tabel 2.7).

In 2011 wordt er significant meer door verenigingen onderling samengewerkt dan in 2007. Ten opzichte van 2009 is dat niet veranderd.

Ook de samenwerking van verenigingen met scholen en organisaties voor NSO/BSO is in 2011 toegenomen.

Het percentage verenigingen met leden van allochtone afkomst of leden met een beperking is ten opzichte van 2009 niet gestegen, vergeleken met 2007 wel.

⁹ Voor sterkte zijn dit 7 indicatoren: groeiambitie, betaalde medewerkers, samenwerkingsverbanden, eigen accommodatie en kantine, financiële positie, flexibele lidmaatschapsvormen en nieuw sportaanbod. Voor de maatschappelijke functie zijn dit 9 indicatoren: samenwerking met school, NSO/BSO, buurt/wijk, allochtone leden, leden met beperking, deelname aan sportstimuleringsprojecten, huisregels op papier/aanbod gezonde leefstijl, stimuleren tot meer bewegen en tegengaan van overgewicht

De verenigingen zijn in 2011 positiever over het bereiken van specifieke groepen (waaronder allochtonen en minder validen) dan in zowel 2007 als 2009.

86% van de verenigingen beaamt dat zij een maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft. Dit percentage is iets hoger dan in 2007 (82%) en 2008 (78%). Verenigingen met een combinatiefunctionaris zijn het hier vaker mee eens (in 2011 97%).

Ten opzichte van 2009 geeft in 2011 een lager percentage aan betrokken te zijn geweest bij een sportstimuleringsproject (34% tegenover 47%). Het percentage is in 2011 wel hoger dan in 2007 maar beide zijn niet geheel vergelijkbaar omdat de betrokkenheidsvraag in 2007 minder ruim was gesteld¹⁰.

In 2011 is, vergeleken met 2009, een lager percentage verenigingen het eens met de stelling dat het niet de taak van de sportvereniging is om overgewicht tegen te gaan. Dit betekent dat men het wel meer als de taak van de sportvereniging is gaan zien.

¹⁰ In 2007 is specifiek gevraagd naar sportstimuleringsprojecten, in latere jaren naar betrokkenheid bij activiteiten/evenementen/projecten in buurten en wijken, eventueel in samenwerking met de gemeente of andere organisaties.

Tabel 2.7 Percentage van deelnemende verenigingen dat voldoet aan desbetreffende indicator, meting 2007, 2009 en 2011 (in procenten)

	2007 n=756	2009 n=580	2011 n=539
Samenwerkingsverbanden			
– sportver. werkt samen met andere organisatie(s)?	80	84	87*
– sportver. werkt samen met andere sportvereniging ^b	63	64	63
– (struct.) samenwerking met (brede) school ^b	39	40	46***
– (struct.) samenwerking met NSO/BSO ^b	<1 ^a	8	12**
– samenwerking met buurt/wijk/welzijnsorganisatie ^b	11	13	12
Verenigingen met allochtone leden	55	62	62*
Verenigingen met leden met een beperking	47	49	52*
Vereniging weet specifieke groepen (waaronder allochtonen en minder validen) goed te bereiken	13	23	29***
Vereniging is betrokken bij sportstimuleringsproject	29	47 ^c	34***
Vereniging heeft maatschappelijke functie (eens)	82	78 ^d	86
Taak vereniging stimuleren tot meer bewegen (eens)	56	52	55
Overgewicht tegengaan niet taak van sportver. (eens)	42	48	42**

Bron: Mulier Instituut (Verenigingsmonitor, 2007, 2009 en 2011)

* percentage is significant afwijkend ($p < 0.05$) ten opzichte van 2007** percentage is significant afwijkend ($p < 0.05$) ten opzichte van 2009*** percentage is significant afwijkend ($p < 0.05$) ten opzichte van 2007 en 2009

a er zijn slechts vijf verenigingen die deze vorm van samenwerking hebben aangegeven.

b deze percentages hebben alleen betrekking op de verenigingen die samenwerken.

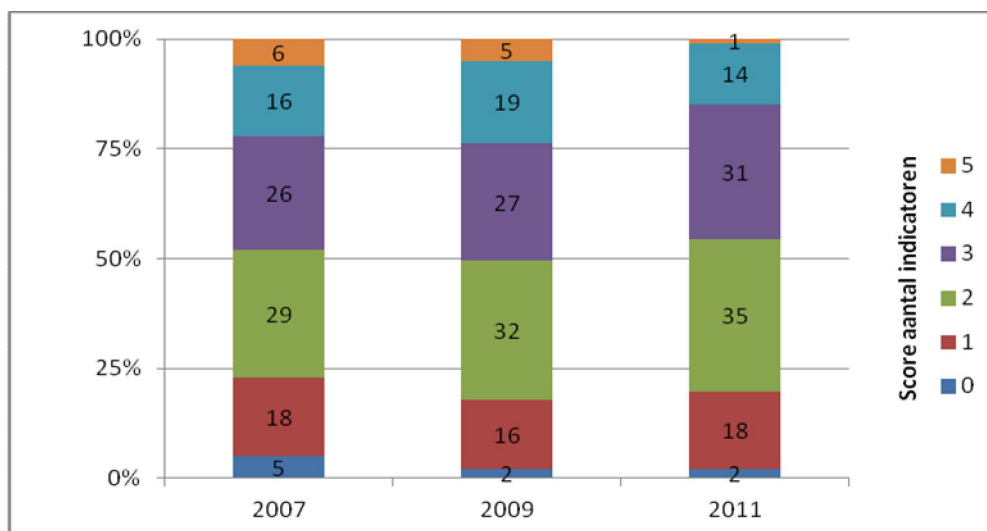
c de vraagstelling was in 2007 iets anders. Zie voor uitleg voetnoot 9

d deze indicator is in 2009 niet gemeten, het gegeven percentage betreft 2008

Vervolgens is gekeken in hoeverre verenigingen scoren op de afzonderlijke criteria voor sterkte en maatschappelijke functie van de vereniging en of daar verschillen waarneembaar zijn tussen de drie meetjaren (figuur 2 en 3). De afzonderlijke cijfers zijn te vinden in bijlage II, tabel B.2.

Voor wat betreft de sterkte van de sportverenigingen is in 2011 het zwaartepunt meer rond de twee en drie indicatoren komen te liggen ten opzichte van de voorgaande jaren (figuur 2). Het aantal sportverenigingen dat voldoet aan nul, vier of vijf indicatoren is in 2011 afgenomen.

Figuur 2 Percentage van verenigingen dat voldoet aan bepaald aantal indicatoren voor sterke sportvereniging in jaren 2007, 2009 en 2011¹¹

Bron: Mulier Instituut (Verenigingsmonitor 2011)

Wat betreft de maatschappelijke functie zien we een minder duidelijk beeld. Bijna een kwart van de verenigingen voldoet aan drie indicatoren. De verdeling van 2011 komt grotendeels overeen met die van 2009. De verschillen ten opzichte van 2007 blijven in 2011 wel gehandhaafd.

¹¹ In 2007 en 2011 zijn dit 7 indicatoren: groeiambitie, betaalde medewerkers, samenwerkingsverbanden, eigen accommodatie en kantine, financiële positie, flexibele lidmaatschapsvormen en nieuw sportaanbod. In 2009 zijn groeiambitie en flexibele lidmaatschapsvormen niet gemeten (dus 5 indicatoren). Vanwege de vergelijkbaarheid worden hier alleen de 5 indicatoren meegenomen die in alle meetjaren zijn gemeten.

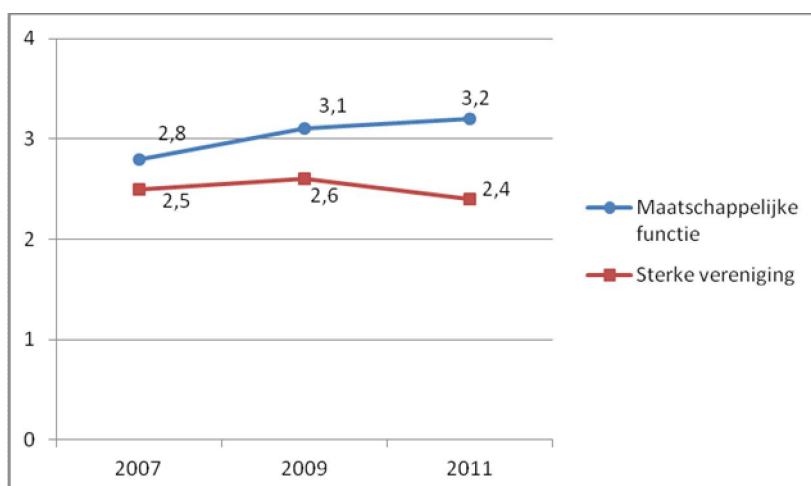
Figuur 3 Mate waarin verenigingen aan indicatoren voor maatschappelijke functie van sportverenigingen voldoen in jaren 2007, 2009 en 2011¹²

Bron: Mulier Instituut (Verenigingsmonitor 2011)

Het gemiddelde van indicatoren waaraan de verenigingen voldoen met betrekking tot hun maatschappelijke functie is in 2011 wat toegenomen ten opzichte van 2007 en 2009. Voor de sterkte van de sportverenigingen is het gemiddelde nauwelijks veranderd in de afgelopen 4 jaar (figuur 4).

Figuur 4 Gemiddelde score op de indicatoren voor sterkte en maatschappelijk functie in de drie meetjaren

Bron: Mulier Instituut (Verenigingsmonitor 2011)

¹² In alle drie de jaren zijn dit 9 indicatoren, zie voetnoot 9

2.2.2 Meer specifiek over de combinatiefunctionaris

Op een aantal punten zijn verschillen te zien tussen verenigingen met en zonder combinatiefunctionaris (tabel 2.8). Dat een groot verschil niet altijd significant is, heeft mogelijk te maken met het lage aantal verenigingen met een combinatiefunctionaris.

De verenigingen waar een combinatiefunctionaris bij betrokken is, hebben significant vaker een groeiambitie en betaalde medewerkers in dienst dan verenigingen zonder combinatiefunctionaris.

Een significant hoger percentage verenigingen met combinatiefunctionaris werkt samen met een of meer scholen en organisatie(s) voor NSO/BSO.

Het percentage verenigingen met allochtone leden ligt hoger onder de verenigingen waarbij een combinatiefunctionaris betrokken is.

Verenigingen met een combinatiefunctionaris zijn vaker betrokken bij sportstimuleringsprojecten. Ook zien zij het vaker wel als taak van de vereniging om overgewicht tegen te gaan.

Tabel 2.8 Percentage van deelnemende verenigingen dat voldoet aan desbetreffende indicator, meting 2011, uitgesplitst naar aanwezigheid combinatiefunctionaris (in procenten)

	totaal n=539	met cf n=47	zonder cf n=490
<i>Sterkte van de vereniging:</i>			
Groeiambitie	67	83*	66
% ver. met eigen sportaccommodatie en kantine	43	53	42
Betaalde medewerkers in dienst	41	55*	39
Samenwerkingsverbanden			
– sportver. werkt samen met andere organisatie(s) ^b	87	96	86
– sportver. werkt samen met andere sportvereniging	63	64	62
<i>Financiële positie:</i>			
– gezond volgens eigen kwalificatie	62	52	63
Ontwikkelen van nieuw sportaanbod is speerpunt beleid	4	1	4
Ontwikkelt flexibeler lidmaatschapsvormen	62	67	61
<i>Maatschappelijke functie:</i>			
(struct.) samenwerking met (brede) school ^b	46	75*	43
(struct.) samenwerking met NSO/BSO ^b	12	26*	10
Integratie van minderheden			
– verenigingen met allochtone leden	62	77*	61
– verenigingen met leden met een beperking	52	57	52
Vereniging weet specifieke groepen (waaronder allochtonen en minder validen) goed te bereiken	29	26	29
Leefbaarheid (achterstands)wijken			
– samenwerking met buurt/wijk/welzijnsorganisatie ^b	12	14	11
Bevorderen volksgezondheid			
– betrokken bij sportstimuleringsproject	34	59*	41
– huisregels op papier m.b.t. gezonde leefstijl	25	30	25
aanbod gericht op gezondheidsbevordering	33	34	32
– taak stimuleren tot meer bewegen (eens)	55	63	55
– overgewicht tegengaan niet taak van sportver. (eens)	42	25*	43

Bron: Mulier Instituut (Verenigingsmonitor, 2009 en 2011)

* de percentages van verenigingen met en zonder combinatiefunctionaris zijn significant afwijkend ($p < 0.05$) ten opzichte van elkaar

^b deze percentages hebben alleen betrekking op de verenigingen die samenwerken.

Gevraagd naar de bekendheid met de Impulsregeling valt op dat in 2011 nog steeds 40% van de verenigingen niet op de hoogte is van de ontwikkeling rond combinatiefuncties (tabel 2.9). Kleine verenigingen zijn minder vaak op de hoogte van de ontwikkeling rond combinatiefuncties dan de overige verenigingen. Dit beeld zagen we ook in 2009. Kleine verenigingen geven ook in 2011 significant vaker aan geen behoefte te hebben aan informatie hierover.

Meer grote verenigingen zijn bezig met planvorming voor een combinatiefunctionaris. In 2009 was daar nog geen significant onderscheid naar grootte. Combinatiefunctionarissen hebben in 2011 significant vaker bij middelgrote en grote verenigingen een vast aantal uren.

De kleine verenigingen zijn significant vaker niet betrokken bij activiteiten van een combinatiefunctionaris. In 2009 waren dit de kleine en middelgrote verenigingen. In 2011 is het verschil tussen middelgrote en grote verenigingen echter niet meer significant.

Opvallend is dat in 2011 een aanmerkelijk kleiner percentage van de verenigingen een grote meerwaarde van de combinatiefunctionaris rapporteert en een groter percentage een geringe meerwaarde. Het zijn met name de kleine verenigingen die geen meerwaarde rapporteren. In 2011 geeft een iets hoger percentage aan dat de combinatiefunctionaris niet direct werkzaam is in de vereniging, maar dat de vereniging wel direct betrokken is bij zijn/haar activiteiten. Uit eerder onderzoek van Mulier Instituut en Kennispraktijk¹³ kwam een mogelijke relatie naar voren tussen de zichtbaarheid van een combinatiefunctionaris en de ervaren meerwaarde. Uit interviews kon worden opgemaakt dat het ervaren van meerwaarde vaak gerelateerd is aan een goede zichtbaarheid van de combinatiefunctionaris.

¹³ De Impuls lokaal bekeken: meer en beter (2011) is te vinden op http://www.mulierinstituut.nl/publicaties/publicatie-detail.html?publication_id=13811

Tabel 2.9 Bekendheid met en betrokkenheid bij een combinatiefunctionaris, in procenten, 2009 totaal en 2011 totaal en uitgesplitst naar grootte vereniging

	Totaal 2009 n=590	Totaal 2011 n=539	Grootte vereniging 2011		
			Klein < 50	Middel 50-500	Groot > 500
<i>In hoeverre is de vereniging op de hoogte van ontwikkeling van combinatiefuncties voor sport en onderwijs? (n=539)</i>					
- Enigszins/voldoende op de hoogte	59	60	44	65**	74**
<i>Heeft u behoefte aan informatie over de ontwikkeling van combinatiefuncties voor sport en onderwijs? (n=207)</i>					
Ja	25	25	13	35**	42**
<i>Betrokkenheid bij de activiteiten van c.q. de planvorming voor een combinatiefunctionaris (n=330):</i>					
Vereniging is betrokken bij de planvorming voor een cf	8	9	3	6	15**
Combinatiefunctionaris heeft een vast aantal uren toegewezen bij vereniging	5	5	1	6**	8**
Functionaris is niet direct werkzaam in de vereniging, maar de vereniging is wel betrokken bij zijn/haar activiteiten	4	9*	9	12	8
Vereniging is niet betrokken bij de activiteiten van een cf	71	64*	81**	60	55
In de gemeente zijn geen combinatiefunctionarissen aangesteld maar de vereniging heeft wel veel belangstelling	12	13	7	17	14
Totaal	100	100	100	100	100
<i>Ervaringen met een combinatiefunctionaris (n=47):</i>					
De combinatiefunctionaris heeft een grote meerwaarde	21	4*	12		5
De meerwaarde van de functionaris is duidelijke merkbaar	34	38	35	24	50
De meerwaarde van de functionaris is gering	16	35*		50	38
De functionaris heeft tot nu toe geen meerwaarde	29	22	52**	25	8
Totaal	100	100	100	100	100

Bron: Mulier Instituut (Verenigingsmonitor, 2009 en 2011)

* percentage is significant afwijkend ($p < 0.05$) ten opzichte van 2009

** percentage is significant afwijkend ($p < 0.05$) ten opzichte van het laagste percentage

Notatie van de n bij de vragen in de linker kolom betreft 2011

2.3 Dagelijks sportaanbod op en rond scholen

Op basis van het Jaarbericht 2011 (Kruiter et al., 2011) is voor de kinderen van 4 tot 12 jaar en op het voortgezet onderwijs bekeken hoe vaak bepaalde activiteiten worden aangeboden (tabel 2.10).

In het primair onderwijs biedt in 2011 bijna tweederde van de brede scholen wekelijks sport- en beweegactiviteiten aan 4- tot 12-jarigen aan. Qua frequentie van het aanbod zijn er ten opzichte van 2009 geen grote verschillen te zien.

In het voortgezet onderwijs biedt ruim de helft van de brede scholen wekelijks sport- en beweegactiviteiten aan. Dit is iets minder dan in 2009, deze verschillen zijn echter niet getoetst op significantie.

Tabel 2.10 Frequentie van sport en beweegaanbod in het primair onderwijs (4- tot 12-jarigen) en voortgezet onderwijs, alleen scholen met aanbod in procenten

	PO		VO	
	2009 n=145	2011 n=196	2009 n=106	2011 n=68
1 maal per jaar	2	2	4	1
Enkele keren per jaar	25	22	25	37
Maandelijks	9	10	11	10
Wekelijks	57	61	60	52
N.v.t.	7	6		

Bron: Oberon (Jaarbericht 2009 & 2011)

2.3.1 De rol van de combinatiefunctionaris

In opdracht van het Mulier Instituut heeft Oberon een secundaire analyse gedaan op de beschikbare data. Hierbij is telkens een uitsplitsing gemaakt naar scholen met en zonder combinatiefunctionaris.

Primair onderwijs

Uit de secundaire analyse blijkt dat de frequentie waarmee de verschillende activiteiten (waaronder sport- en beweegactiviteiten) worden aangeboden bij brede scholen met een combinatiefunctionaris gelijk is aan brede scholen zonder een combinatiefunctionaris. Een uitsplitsing naar type combinatiefunctionaris (cultuur, sport, welzijn ed.) laat ook geen verschillen zien.

Voortgezet onderwijs

Bij de brede scholen van het voortgezet onderwijs zien we eenzelfde beeld: de frequentie waarmee de verschillende activiteiten worden aangeboden (bijvoorbeeld jaarlijks of wekelijks) is bij brede scholen met een combinatiefunctionaris gelijk aan brede scholen zonder combinatiefunctionaris.

2.4 Vertrouwd raken met kunst en cultuur, bevorderen actieve kunstbeoefening

In de vorige rapportage is voor de monitoring van deze doelstelling gebruik gemaakt van de AVO 2007-gegevens en van de Cultuurmonitor voor primair en voortgezet onderwijs. Geen van deze onderzoeken is in (of rond) 2011 herhaald. Vandaar dat op zoek moest worden gegaan naar ander bruikbaar bestaand onderzoek. Dit is ten dele gelukt. Voor het AVO is geen geschikt alternatief gevonden. In plaats van de Cultuurmonitor die eveneens niet is uitgevoerd rond 2011 is een, zij het slechts gedeeltelijk, alternatief gevonden in het onderzoek “Beter minder, maar beter”¹⁴. Binnen dit onderzoek zijn vragenlijsten van 70 cultuurcoaches en 31 scholen geanalyseerd. Een van de onderzoeksvragen binnen dat onderzoek luidt: “Wat is de meerwaarde van ieder functietype¹⁵ in relatie tot de doelstelling van de Impuls?” De uitkomsten van die onderzoeksvraag zullen we hier bespreken.

2.4.1 Vertrouwd raken met kunst en cultuur

De inzet van een cultuurcoach zou moeten leiden tot meer uren cultuureducatie voor de leerlingen. Hierdoor kunnen de leerlingen meer vertrouwd raken met kunst en cultuur.

Zeven van de ondervraagde coaches geven aan dat hun inzet geen extra uren voor leerlingen aan lessen en activiteiten oplevert. De overige cultuurcoaches (n=37) zien wel een stijging. Gevraagd naar de meerwaarde van hun inzet geven zeven (van de 29) cultuurcoaches aan ‘kennismaking met diverse disciplines’. Kennismaking impliceert een meer vertrouwd raken met verschillende kunst- en cultuurvormen.

Aan de cultuurcoaches is gevraagd welke drie doelen zij het belangrijkste vinden voor de leerlingen.

De top-3 van uitvoerende cultuurcoaches is:

1. bevorderen van passie en plezier voor kunst en cultuur bij leerlingen
2. stimuleren van actieve kunstbeoefening van leerlingen
3. leerlingen stimuleren om buiten school actief te worden op het gebied van kunst en cultuur

De top-3 van coördinerende cultuurcoaches:

1. bevorderen van passie en plezier voor kunst en cultuur bij leerlingen
2. bevorderen dat leerlingen vertrouwd raken met een of meer kunst- en cultuurvormen
3. leerlingen stimuleren om buiten school actief te worden op het gebied van kunst en cultuur

¹⁴ Oomen, C., Gramberg, P., & van der Grinten, M. (2011). *Beter minder, maar beter*. Een onderzoek naar de meerwaarde van cultuurcoaches op brede scholen. Utrecht: Oberon.

¹⁵ Binnen genoemd onderzoek wordt een onderscheid gemaakt tussen een uitvoerende en een coördinerende cultuurcoach (respectievelijk 42% en 58% van de respondenten)

Dezelfde vraag is aan de scholen voorgelegd. Hun top-3 bestaat uit:

1. bevorderen van passie en plezier voor kunst en cultuur bij leerlingen
2. bevorderen dat leerlingen vertrouwd raken met een of meer kunst- en cultuurvormen
3. bevorderen van de creativiteit van leerlingen

Vervolgens is de cultuurcoaches gevraagd in te schatten in hoeverre zij die doelen ook realiseren. Het betreft hier een eigen inschatting. De doelen die daarbij genoemd zijn en direct te relateren zijn aan de landelijke doelstellingen van de Impuls worden in tabel 2.11 weergegeven.

De helft van de coördinerende en ruim de helft van de uitvoerende cultuurcoaches vindt dat de doelstelling van het bevorderen van het vertrouwd raken met een of meer kunst- en cultuurvormen goed wordt behaald (n=31). Dit is naar eigen inschatting en niet gemeten bij de leerlingen.

Bij het stimuleren van actieve kunstbeoefening bij leerlingen liggen de percentages lager, eenvijfde van de coördinerende cultuurcoaches en ruim tweevijfde van de uitvoerende cultuurcoaches schat in dat die doelstelling goed wordt behaald. Eenvijfde van de uitvoerende cultuurcoaches vindt dit onvoldoende, de rest schat het als voldoende in.

Het stimuleren van leerlingen om buiten school actief te worden op het gebied van kunst en cultuur wordt door eenvijfde (uitvoerend profiel) en eenderde (coördinerend profiel) van de cultuurcoaches als onvoldoende beoordeeld. De rest oordeelt dat deze doelstelling voldoende of goed wordt behaald.

Tabel 2.11 Mate waarin doelen zijn behaald volgens eigen inschatting van cultuurcoaches, in procenten naar functieprofiel, in procenten (n=31)

	Uitvoerend profiel			Coördinerend profiel		
	Onvold.	Vol-doende	Goed	Onvold.	Vol-doende	Goed
Bevorderen dat leerlingen vertrouwd raken met een of meer kunst- en cultuurvormen	0	43	57	17	33	50
Vergroten van kunstzinnige/culturele vaardigheden van leerlingen	14	57	29	0	100	0
Stimuleren van actieve kunstbeoefening bij leerlingen	22	33	44	0	80	20
Bevorderen van passie en plezier voor kunst en cultuur bij leerlingen	0	58	42	5	32	63
Leerlingen stimuleren om buiten school actief te worden op het gebied van kunst en cultuur	22	56	22	33	58	8

Bron: Oberon (Beter minder, maar beter, 2011)

3. Conclusie

Dit hoofdstuk geeft de belangrijkste resultaten kort weer, alsmede de verschillen ten opzichte van de vorige metingen.

Aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod in primair onderwijs gestegen, in voortgezet onderwijs alleen stijging van brede scholen met sportaanbod

In het primair onderwijs zien we ten opzichte van 2009 een stijging van het aantal brede scholen met een sport- en cultuuraanbod. In het voortgezet onderwijs zien we alleen een stijging van brede scholen met een sportaanbod ten opzichte van 2009.

In 2011 zien we in het primair onderwijs een afname in het aantal brede scholen met een combinatiefunctionaris. Daarentegen is dit aantal in het voortgezet onderwijs sinds 2009 flink gestegen.

Het percentage scholen met kunst- en cultuuractiviteiten, sport- en beweegactiviteiten en zorg- en begeleidingsactiviteiten voor 4- tot 12-jarigen is hoger bij brede scholen met een combinatiefunctionaris dan bij brede scholen zonder een combinatiefunctionaris.

In het voortgezet onderwijs is er geen verschil tussen brede scholen met en zonder combinatiefunctionaris qua aanbod van de verschillende brede schoolactiviteiten.

Sterkte sportverenigingen weinig veranderingen, maatschappelijke functie iets gestegen

Qua sterkte van de sportverenigingen zien we ten opzichte van 2007 en 2009 weinig verschillen in 2011, het overall gemiddelde ligt in alle drie de jaren rond de 2,5 indicatoren.

Bij de maatschappelijke functie zien we een lichte stijging ten opzichte van 2009 en 2007. Verenigingen met een combinatiefunctionarissen werken meer samen met scholen en organisaties voor NSO/BSO. Ook zijn deze verenigingen vaker betrokken bij sportstimuleringsprojecten.

In 2011 rapporteert een significant kleiner percentage sportverenigingen dat de combinatiefunctionaris een grote meerwaarde heeft voor de vereniging.

Mogelijk wordt dit veroorzaakt doordat bij een relatief groot deel van de verenigingen de combinatiefunctionaris geen vast aantal uren betrokken is, hetgeen de zichtbaarheid van de combinatiefunctionaris waarschijnlijk niet ten goede komt.

Ruim de helft van de brede scholen biedt wekelijks sport- en beweegactiviteiten aan. Aanwezigheid combinatiefunctionaris hangt niet samen met hogere frequentie van dat aanbod

In 2011 heeft bijna tweederde van de brede scholen in het primair onderwijs een wekelijks sport- en beweegaanbod. Voor het voortgezet onderwijs is dit ruim de helft. De frequentie lijkt in het voortgezet onderwijs wat te zijn afgenomen ten opzichte van 2009.

De frequentie van het aanbod hangt niet samen met de aan- of afwezigheid van een combinatiefunctionaris. Als een school sport- en beweegactiviteiten aanbiedt, maakt het in frequentie van aanbod niet uit of er op de school een combinatiefunctionaris aanwezig is.

Cultuurcoaches tevreden over het realiseren van de doelstelling om leerlingen meer vertrouwd te laten raken met een of meer kunst- en cultuurvormen, actieve kunstbeoefening blijft wat achter

De inzet van een cultuurcoach leidt in de meeste gevallen tot extra uren cultuureducatie voor de leerlingen van een school.

Voor wat betreft het behalen van de landelijke doelstellingen vinden zowel de uitvoerende als coördinerende cultuurcoaches dat het bevorderen van het vertrouwd raken met verschillende kunst- en cultuurvormen voldoende tot goed wordt gerealiseerd. Het betreft hier een eigen inschatting. Hoe de scholen hierover denken is op basis van het geraadpleegde onderzoek niet rechtstreeks te achterhalen.

Eenvijfde van de uitvoerende cultuurcoaches vindt het stimuleren van actieve kunstbeoefening en het stimuleren om buiten school actief te worden op het gebied van kunst en cultuur onvoldoende. Eenderde van de coördinerende cultuurcoaches vindt dit laatste eveneens. De rest oordeelt dat deze doelstellingen voldoende of goed worden behaald.

Concluderend

Vergeleken met de vorige twee metingen lijken de resultaten zich de goede kant op te ontwikkelen. Er moet hierbij wel worden opgemerkt dat het wederom lastig is gebleken op basis van bestaand landelijk onderzoek de situatie in de drie jaren op eenzelfde manier vast te stellen. Veranderingen in vraagstelling en soms zelfs in onderzoek maken het niet altijd mogelijk om een eenduidige uitspraak te doen over verschillen tussen de drie jaren.

Ook wanneer er verschillen tussen scholen met en zonder combinatiefunctionaris zijn vastgesteld, is het niet zonder meer te concluderen dat die verschillen aan de inzet van de functionaris kunnen worden toegeschreven. Zoals eerder aangegeven leent zich deze monitoraanpak daarvoor maar beperkt. Echter in combinatie met lokaal onderzoek, dat is/wordt uitgevoerd in 2011, 2012 en 2013 waarbij ook uitgebreid aandacht is voor van belang zijnde procesfactoren en de context waarin resultaten al dan niet optreden, krijgen we een goed beeld van de resultaten van de inzet van de combinatiefunctionarissen.

De laatste meting van genoemd lokaal onderzoek is voorjaar 2013. Het nogmaals monitoren van de doelstellingen op basis van bestaand periodiek onderzoek zou een mooi compleet beeld kunnen opleveren van de uiteindelijke resultaten die met de inzet van de combinatiefunctionarissen zijn bereikt.

Bijlage

Bijlage I Beschrijving van geraadpleegde monitoren/rapporten

Jaarbericht brede scholen 2011, Oberon 2011

Voor het Jaarbericht 2011 zijn gegevens verzameld van gemeenten en van contactpersonen van brede scholen in het primair en voortgezet onderwijs. De digitale vragenlijst is ingevuld door 287 brede scholen in het primair onderwijs, een respons van 23%. Deze respons is representatief wat betreft provincie. De respons is niet representatief wat betreft stedelijkheid, zeer (sterk) stedelijke gebieden zijn oververtegenwoordigd. De verdeling van de brede scholen over de verschillende wijken komt wel overeen met het landelijk beeld.

Negentig brede scholen uit het voortgezet onderwijs hebben een digitale vragenlijst ingevuld, 35 scholen hebben meegewerkt aan een verkorte telefonische vragenlijst. Dit betekent een respons van 39%. Deze respons is redelijk representatief voor heel Nederland.

Verenigingsmonitor meting 2011, Mulier Instituut

In het voorjaar van 2011 zijn 1145 verenigingen van het Verenigingspanel uitgenodigd voor deelname aan het onderzoek. In totaal hebben 539 verenigingen de webenquête ingevuld. Een netto respons van 47 procent. De dataverzameling heeft plaatsgevonden in juni en juli 2011. Om vergelijkbaarheid met voorgaande metingen bij het Verenigingspanel en de Verenigingsmonitor mogelijk te houden zijn de gegevens gewogen naar aard van de sport (binnen-/ buitensport) en naar soort sport (solo-/ duo-/ teamsport). Bij de panelverenigingen zijn de kleine verenigingen (minder dan 50 leden) ondervertegenwoordigd en de grote verenigingen (meer dan 500 leden) oververtegenwoordigd. Om die reden worden de resultaten in de rapportage uitgesplitst naar grootte van de verenigingen, hiervoor zijn drie categorieën gebruikt; klein (≤ 100 leden), middel (101 t/m 250 leden) en groot (> 250 leden).

Beter minder, maar beter. Oberon 2011

Voor het benaderen van de cultuurcoaches is gebruik gemaakt van het bestand van de Cultuurformatie. Van de betrokken scholen waren geen gegevens bekend, deze zijn via de deelnemende cultuurcoaches achterhaald. De vragenlijsten zijn door 70 cultuurcoaches ingevuld, de respons liep wat af naarmate de vragenlijst vorderde.

De vragenlijsten voor scholen zijn door 31 scholen ingevuld. Daarnaast hadden tien scholen aangegeven dat er op hun school geen cultuurcoach is. Dit is vreemd omdat de scholen door de cultuurcoaches waren opgegeven. De cultuurcoaches die aan deze scholen verbonden zijn blijken hoofdzakelijk een coördinerend profiel te hebben.

Bijlage II

Tabel B.1 Percentage van deelnemende verenigingen dat voldoet aan desbetreffende indicator, meting 2007, 2009 en 2011 (in procenten)

	2007 n=756	2009 n=580	2011 n=539
<i>Sterkte van de vereniging:</i>			
Groeiambitie	55	52 ^d	67***
% ver. met eigen sportaccommodatie en kantine	39	42	43
Betaalde medewerkers in dienst	31	39 ^c	41 ^c *
Samenwerkingsverbanden			
– sportver. werkt samen met andere organisatie(s)	80	84	87*
– sportver. werkt samen met andere sportvereniging	63 ^b	64 ^b	63 ^b
Financiële positie:			
– gezond volgens eigen kwalificatie	65	64	62
Ontwikkelen van nieuw sportaanbod is speerpunt beleid	4	6	4
Ontwikkelt flexibeler lidmaatschapsvormen	55	53 ^d	62***
<i>Maatschappelijke functie:</i>			
(struct.) samenwerking met (brede) school	39 ^b	40 ^b	46 ^b ***
(struct.) samenwerking met NSO/BSO	<1 ^a	8 ^b	12 ^b **
Integratie van minderheden			
– verenigingen met allochtone leden	55	62	62*
– verenigingen met leden met een beperking	47	49	52*
Vereniging weet specifieke groepen (waaronder allochtonen en minder validen) goed te bereiken	13	23	29***
Leefbaarheid (achterstands)wijken			
– samenwerking met buurt/wijk/welzijnsorganisatie	11 ^b	13 ^b	12 ^b
Bevorderen volksgezondheid			
– betrokken bij sportstimuleringsproject	29	47 ^c	34***
– huisregels op papier m.b.t. gezonde leefstijl	29		25
aanbod gericht op gezondheidsbevordering		29	33
– taak stimuleren tot meer bewegen (eens)	56	52	55
– overgewicht tegengaan niet taak van sportver. (eens)	42	48	42**

Bron: Mulier Instituut (Verenigingsmonitor, 2007, 2009 en 2011)

* percentage is significant afwijkend ($p < 0.05$) ten opzichte van 2007** percentage is significant afwijkend ($p < 0.05$) ten opzichte van 2009*** percentage is significant afwijkend ($p < 0.05$) ten opzichte van 2007 en 2009

a er zijn slechts vijf verenigingen die deze vorm van samenwerking hebben aangegeven.

b deze percentages hebben alleen betrekking op de verenigingen die samenwerken.

c de vraagstelling was in 2007 iets anders. Zie voor uitleg desbetreffende kopje hieronder

d deze indicator is in 2009 niet gemeten, het gegeven percentage betreft 2008.

Verschillen die niet in de hoofdtekst staan uitgeschreven:

Het percentage verenigingen met een groeiambitie is in 2011 significant hoger dan in 2007 en 2009. Een uitsplitsing naar de mate van betrokkenheid in 2011 laat zien dat verenigingen waar

een combinatiefunctionaris een vast aantal uren heeft significant vaker een groeiambitie hebben ten opzichte van de andere categorieën.

Het aantal betaalde medewerkers is sinds 2009 niet significant veranderd. Vergeleken met 2007 wel maar dit is toen niet op geheel vergelijkbare manier gemeten.

De verschillende jaren laten geen afwijkende cijfers zien met betrekking tot de beoordeling van de eigen financiële positie. Uitsplitsing in 2011 in drie categorieën (vast aantal uren, anders betrokken, niet betrokken) laat zien dat verenigingen waar een combinatiefunctionaris een vast aantal uren werkzaam is significant vaker antwoordt de vereniging minder gezond te vinden (25% tegenover 10 en 9%).

In 2011 is, vergeleken met 2007 en 2009, een groter percentage verenigingen bezig met het ontwikkelen van flexibele lidmaatschapsvormen.

Gevraagd naar in hoeverre verenigingen zich bij ledenwervingsacties richten op bepaalde doelgroepen (niet in tabel) antwoordt 4% (n=23) zich te richten op mensen met een beperking en 2% (n=11) richt zich op allochtonen.

In 2011 is zowel gemeten in hoeverre er huisregels op papier zijn gezet met betrekking tot een gezonde leefstijl (conform meting 2007) als ook in hoeverre er aanbod is gericht op gezondheidsbevordering (conform meting 2009). Beiden zijn in de tabel genoteerd. De verschillende jaren laten hierin geen afwijkingen zien.

Tabel B.2 Score op criteria voor sterke vereniging¹⁶ en criteria voor maatschappelijke functie¹⁷, 2007, 2009 en 2011, in procenten

Score	Sterke vereniging			Maatschappelijke functie		
	2007 (n=756)	2009 (n=535)	2011 (n=493- 515)	2007 (n=738)	2009 (n=580)	2011 (n=539)
0	5	2	2	6	5	6
1	18	16	18	17	14	13
2	29	32	35	25	19	18
3	26	27	31	20	22	23
4	16	19	14	16	18	17
5	6	5	1	11	11	11
6				4	7	8
7				1	4	3
8				0	0	1
9				0	0	
Totaal	100	100	100	100	100	100
Gem	2,5	2,6	2,4	2,8	3,1	3,2

Bron: Mulier Instituut (Verenigingsmonitor, 2007, 2009 en 2011)

¹⁶ In 2007 en 2011 zijn dit 7 indicatoren: groeiambitie, betaalde medewerkers, samenwerkingsverbanden, eigen accommodatie en kantine, financiële positie, flexibele lidmaatschapsvormen en nieuw sportaanbod. In 2009 zijn groeiambitie en flexibele lidmaatschapsvormen niet gemeten (dus 5 indicatoren)

¹⁷ In alle drie de jaren zijn dit 9 indicatoren: samenwerking met school, NSO/BSO, buurt/wijk, allochtone leden, leden met beperking, deelname aan sportstimuleringsprojecten, huisregels op papier/aanbod gezonde leefstijl, stimuleren tot meer bewegen en tegengaan van overgewicht